

DIT KOMT OP ONS AF VOOR 'KORENMOLENDAG'

En... hebt u alle afspraken rond? Met bakkers een plan uitgestippeld om een publicitaire slag te slaan? Een molenmarkt georganiseerd? Een bakwedstrijd voor uw particuliere afnemers? Mooi - dan hier even een verslag van wat er vanwege het Amb. Korenmolenaarsgilde op u af komt. Als u tenminste gereageerd hebt op het stencil dat begin augustus aan u is opgestuurd.

- A. Op onze oproep in te schrijven voor een fotoserie over ons ambacht hebben we zes reacties gehad. Dat betekent dat deze mensen voor deze serie rond de 225 gulden moeten betalen (maar daarmee dan ook iets onvergankelijk prachtigs in huis hebben!).
- B. Voor wie als deelnemer van het gilde reclame wil maken - eerst en vooral met het oog op Korenmolendag, maar ook op langere termijn - worden er twee verschillende affiche-ontwerpen afgedrukt. Beide in het formaat 35 x 50 centimeter, en allebei in twee kleuren afgedrukt.
- Doel: ze op te hangen in de molen en bij bakker-afnemers, bij de VVV en waar het ook maar kan. U hebt de kans gehad ze te bestellen.
- Nóg wat: bij deze affiches behoren losse stroken met de datum van Korenmolendag 1983 (3 sept.). Die zijn los erbij, zodat u het affiche nadien niet hoeft weg te gooien als verouderd en waardeeloos. De stroken kunnen boven of onder de affiches worden geplakt.

- C. Bestellen kon u eveneens tweekleurige folders over het muldersambacht en molenprodukt. Het formaat van de folder is zo groot als de bladspiegel van VAN HAVER TOT GORT. De folder 'Kies voor de korenmolen' doet een appél op bezoekers van de molen en bakkersklanten om donateur te worden van onze klub. Daarom is het heel belangrijk dat het foldertje een wijde verspreiding krijgt. Daar zorgt ú voor...

Dat wil zeggen, dat u de folder zoveel mogelijk ook deponert bij uw bakker-afnemers, zodat die ze verder kunnen ronddelen. En zelf geeft u ze natuurlijk uit op de molen; niet alleen op de derde september maar ook daarna.

- D. Molenaars, die hun bestellingen hebben geplaatst in Schiedam, kunnen ook uitzien naar een persbericht en een advertentie-ontwerp dat hun als vanzelf in de schoot valt tegelijk met de bestelde affiches en/of folders.
- E. Om dit rijtje te besluiten moet gezegd, dat er op tijd een bericht is uitgegaan naar het nieuwsnet van het ANP in de hoop dat veel kranten op dit bericht zullen inhaken.

Maar bedenk bij dit alles: er kan veel voor u worden gedaan, maar werkelijk succes oogst u pas door eigen inzet. Uw telefoontje naar de krant, uw aktie onder het publiek, die zetten de zoden aan de dijk.

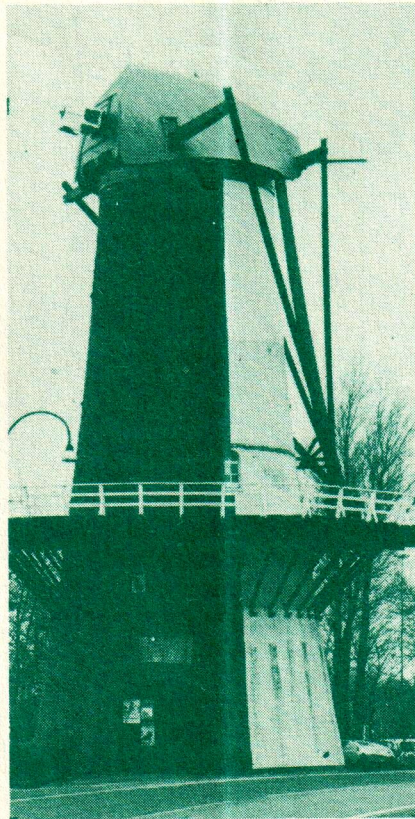
Wij wensen u een zeer drukke en klandizie-leverende Korenmolenaarsdag 1983.

Molenaar hunkert naar komst molenmaker

Het ongeluk dat gildebroeder Louis Rommens heeft getroffen - een molen die zonder roeden staat omdat het geld voor verdere restauratie ontbreekt - is nog niet uit de wereld. Toch is er een lichtpunt: Monumentenzorg heeft de molenaar laten weten met een verdere subsidie over de brug te zullen komen.

Nu is evenwel het wachten op molenmaker Rien Bos, die kennelijk liever eerst zijn klussen in Zeeland opknapt dan naar Terheijden te komen om de molenaar snel uit de brand te helpen. Want het is een ellende! Weliswaar is Rommens nog geen bakker-klanten kwijt geraakt door deze nare affaire, maar particulieren steken hun kritiek op het 'nood'-meel niet onder stoelen of banken.

In Made, waar Rommens zich zolang behelpt, staan hem geen blauwe stenen ten dienste en is het werk met de kunststenen (voerstenen) één litanie van improvisaties. In Terheijden wachten ze met smart op uitkomst.

Wind boort gat in molenas

Je hoort het praktisch nooit meer, maar op De Zuidmolen in Groesbeek is molenmaker Groot Wesseldijk er toch maar aan begonnen. Niettegenstaande dat het voor hem de eerste keer in zijn loopbaan als molenmaker is, heeft Groot Wesseldijk achter de molenas een stelling gebouwd waarop een boor is opgesteld. Op windkracht wordt op die manier in de lengterichting van de as een gat geboord, nodig voor de bediening van de Ten Have-kleppen die met de nieuwe wiken op De Zuidmolen komen. Voor alle duidelijkheid: de boor staat stil, de as draait.

Volgens molenaar Jochijms, begin augustus gebeld, gaat het werk langzaam maar naar bevrediging. Vijftig, zestig

centimeter vordert de boor per werkdag als het redelijk waaien wil. Maar het ontbreekt nogal eens aan wind.

Jochijms heeft alle vertrouwen in de molenmaker die aan het karwei begonnen is, hoewel die er een oud-molenmaker bij heeft moeten halen voor advies en omdat enkele onderdelen van het materiaal moesten worden aangevuld. Dat gereedschap heeft Groot Wesseldijk van Ten Have overgenomen. Het enige, dat roet in het eten zou kunnen gooien, zou zijn als er plotse-ling een hard stuk in de as zou opduiken. Maar zóu het mis gaan, dan, beloofde Jochijms, bel ik nog op. Het feit dat dit bericht hier nu prijkt is het bewijs dat op De Zuidmolen inmiddels op windkracht een as geboord is.

Foto's gevraagd

Molenaar Jan Rooijackers in Bergeijk (Galerij 11, 5571 RA) is flink ziek geweest en tijdens zijn afwezigheid is er in zijn molen - die prachtige standaardmolen, waarop hij nog altijd met twee koppels stenen maalt voor de slager (balkenbrei) en de bakker - ingebroken. Heel de verzameling die de mulder had aangelegd van foto's van molens over heel Europa - ruim duizend stuks - is verdwenen. Vijftien jaar van verzamelen voor niets geweest; wat een tegenvaller.

Nu vraagt Jan Rooijackers zijn vakgenoten hem een foto van hun molen te sturen. Een beginnetje voor een nieuwe verzameling. De molenaar, die volgend jaar 50 jaar in het vak zit, wacht met spanning.

Delen

Bundeling van krachten en samen sterk staan, dat zijn van die mooie leuzen die het als leuzen altijd doen. Maar die in de praktijk zo weinig tot hun recht komen. Toch snijdt menig- een zichzelf in de vingers, door niet te profiteren van kennis en kunde die in groter verband altijd voorradig blijkt.

Neem de molenaar die nieuwe zeilen hebben moest voor zijn molen. Hij zocht een zeilmaker op van wiens diensten hij vroeger al gebruik gemaakt had. En betaalde voor vier niet te grote zeilen 3500 gulden.

Dat hoorde een kollega, die een dagje aan het stappen was. Deze schrok zich blauw. Had zelf pas zo'n akkefietje gehad. Moest twee nieuwe zeilen, heel wat groter nog, bestellen en betaalde daarvoor 1000 gulden. Dit indrukwekkende verschil had de ene molenaar de andere kunnen besparen als iedereen zijn informatie op één punt bijeen had gebracht.

Daarom nog maar eens: maak uw kollega's deelgenoot van uw kennis, uw meevallers, uw vindingen. Je kunt er allemaal alleen maar rijker van worden. Ziet u ooit in dit blad nog een nieuwe 'Knap en Slim'? Toch zijn er legio vakgenoten die de knapste dingen hebben bedacht. Laat ze eens schrijven. Dit blad is er goed voor. Het vak is er goed mee.

*Maakt van de Kof
/ Gesteurd
25/8/83.*

Wimpel

Fotografen zijn geen molenaars, maar dát hadden ze bij de Vereniging De Hollandsche Molen toch ook moeten opmerken: dat de blauwe wimpel op de afgebeelde foto (vorige VAN HAVER TOT GORT), verstrekt door de Vereniging, de verkeerde kant op waait.

Molenaar Jan Jochijms schrijft: "Beter is het om de molen eerst met de kop in de wind te zetten en dán een foto te maken, zodat de wimpel de goeie kant op waait. Aan de wimpel te zien waait er ook nog een stevige wind op de achterkant van de wieken." En besluit Jochijms: "Wij hopen dan ook dat er met Korenmolendag een andere wimpel boven een molenkap waait, die wél de wind in de wieken heeft!"

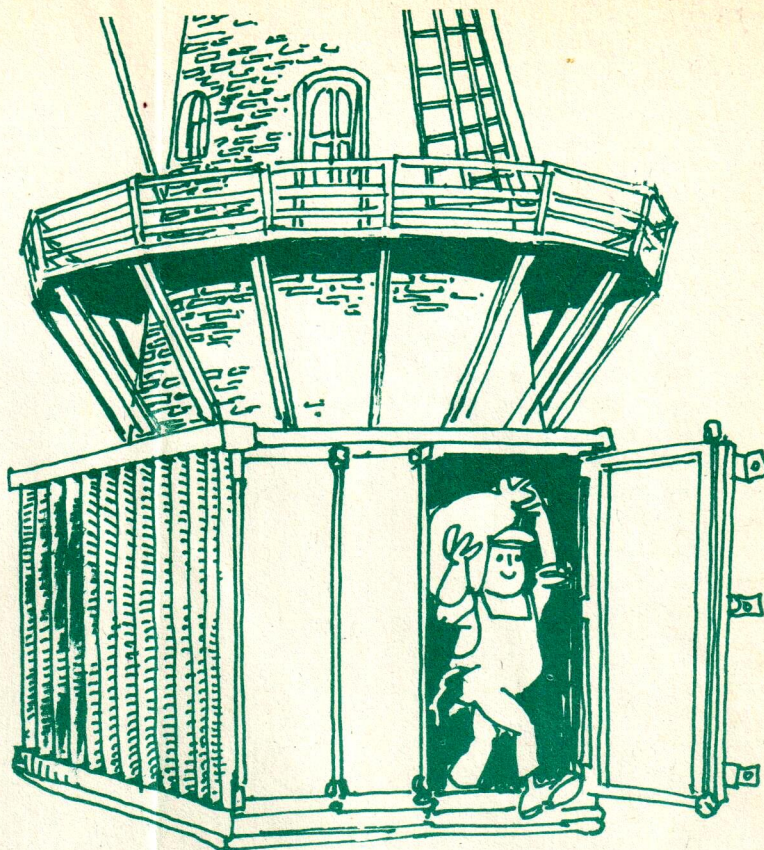
Sonsbeek toont interesse

Begin juli heeft er met een vrij grote delegatie van de Stichting Watermolen Sonsbeek een bespreking plaatsgevonden, die ten doel had na te gaan of er een plaats was voor de watermolen als lid van ons gilde. Het was een oriënterend gesprek en achteraf bleek dat erg nuttig en hoopgevend te zijn. De betreffende watermolen is thans eigendom van de gemeente Arnhem, maar op kontrakt verhuurd aan de zoon van de oud-eigenaar, molenaar Van Silfthout.

Molenaar Van Silfthout, die rond 55 jaar oud is, heeft bij zijn vader, die een boerengemaal had, nog heel wat van het vak geleerd. Hij gaf het onrendabele malen er aan voor andere activiteiten en dat is nu al ca. 15 jaar geleden. Hij voelt er veel voor om het molenaarsvak te herbeginnen en eventueel een cursus te volgen om meer zekerheid te hebben dat het volkorentarwe- en roggemeel goed zal zijn.

Tezijnertijd zal de Stichting Watermolen Sonsbeek de aansluiting bij ons gilde aanvragen. Intussen wordt overleg gepleegd met de drie omliggende molenaars die al bij ons thuis zijn, nl. te Vragender-Lichtenvoorde, Wageningen en Zevenaar.

Er zijn in Arnhem al twee windmolens die op kleine schaal tarwe malen voor enkele warme bakkers en partikulieren. Dat is de Klarendalse molen en de molen in Elden.

ZEE VAN RUIMTE

Hoe weinigen van ons kennen de weelde volop opslagruimte te bezitten? De grote meerderheid die, soms al uit een ver verleden, moet woekeren met elke vierkante centimeter vloer en zolder is daar dan ook zeer bekwaam in geworden.

Een enkele molenaar zag zich soms zelfs geplaagd voor de noodzaak de molen juist daarom te verhogen.

Globaal gesproken is na de Eerste Wereldoorlog het probleem van het ruimtegebrek voor heel wat molenaars een stuk nijpender geworden. Enerzijds steeg het aandeel van het handelsgemeel gestaag; het loonmalen zakte geleidelijk weg, waardoor veel meer in opslag moest worden genomen. Anderzijds noopten onder meer concurrentie en stijgende personeelslasten tot een verdere mechanisering en automatisering; het nachtmalen verdween en zo - in snelle vaart - vele kleine bedrijven. En nu op die eeuwenoude molenwortel weer een frisse, sterke loot opschiet, komt dat gebrek aan ruimte op heel wat molens weer om de hoek kijken.

In verschillende delen van ons land zijn wat 'merkwaardige' bouwsels verzezen, die echter een prima oplossing bieden voor bijvoorbeeld de opslag van zakgoed.

Na over misschien wel alle wereldzeën gevaren te zijn brengen enkele zee-containers hun laatste jaren door aan de voet van een wind- of watermolen. Als schuur of loods kunnen ze bij goede zorg nog wel een tiental jaren mee. Deze wel afgeschreven, maar nog lang niet afgedankte, containers worden in lengtes van 3, 6, 9 en 12 meter tegen aantrekkelijke prijzen door ECR, 2e Rosestraat in -Rotterdam, geleverd. Wanneer de ondergrond voldoende draagkrachtig is kunnen ze zó worden neergezet.

We kunnen evenwel enkele problemen ondervinden bij het aanvragen van een bouwvergunning. Welstandskommissies hebben wel eens ernstige bedenkingen tegen zo'n kubus-achtig geval. Misschien niet geheel ten onrechte, maar het (her)scheppen van een ambachtelijke, kleinschalige sfeer rondom de molen is ook in 's mulders belang!

Het schilderen van de container in lokale 'boeren'- of 'molen'kleuren kan al veel verdoezelen, maar waarom geen normaal (zadel)dak erboven op gezet? Dan snijdt het mes meteen aan meer kanten, want daarmee neemt de opslagruimte nog meer toe. Zijn molenaars niet erg sterk in het gebruik van tweede hands-materialen?

A. Pandsel

Het is bladstil en bloedheet, maar op de molen van Hans Dobbe schijnt dat geen vat te hebben. Misschien omdat zijn molen in Wageningen 'De Vlijt' heet, is er geen sprake van smeltverlet of tropenrooster: de grote deur kleeft van de nieuwe verf en op de maalzolder breek je de benen over onderdelen en gereedschap. Hans is bezig zijn 'nieuwe' pletmachine te installeren.

Nou moet eerlijk bekend dat de molen aanvoelt als een koele kerk. Hoger in het bouwwerk neemt dat wat af, maar op de begane grond is het werkelijk een oase. Op het moment dat u dit leest zult u zich nauwelijks nog herinneren hoe warm het was, zo midden juli, maar dit wilde ik toch wel even voor de eeuwigheid vastleggen.

Niet voor de eeuwigheid, maar voor lange jaren is Hans Dobbe bezig zijn molen verder in te richten. Hans huurt als kleine zelfstandige de molen van de gemeente. Investeert al het mogelijke in zijn werktuig - geld, tijd, enorm veel energie - om er uiteindelijk een redelijk bestaan mee op te bouwen. Op het moment is zijn omzet nog aan de kleine kant. Maar er zijn tekenen die erop wijzen dat dat beter gaat worden.

Hans is, zoals veel molenaars, een knappe knutselaar. En eentje die niet bang is fikse karwei te ondernemen. Maak maar eens een twee-en-een-halve meter diepe kelder in je molen! Om daar dan een reiniger in te laten zakken, die 600 kilo per uur aan kan...

Geen lui- of stortzolder

De wandeling door Hans' molen begint bovenaan. Vóór 1901 zat er een geheel houten as in de molen. In dat jaar sloeg de bliksem in de askop. Toen is die vervangen door een ijzeren insteekaskop. De kap is met riet gedekt en draait op neuten. In de kap zit ook de aandrijving voor de elevator, die Hans er zelf heeft ingebouwd.

Een eigenlijke luizolder heeft 'De Vlijt' niet, want de vloer ontbreekt. Er is ook geen stortzolder. Vanaf de steenzolder kijk je dus tegen de bintbalken aan.

De elevator (20 à 25 ton) is een echte

'DE VLIJT' IN WAGENINGEN

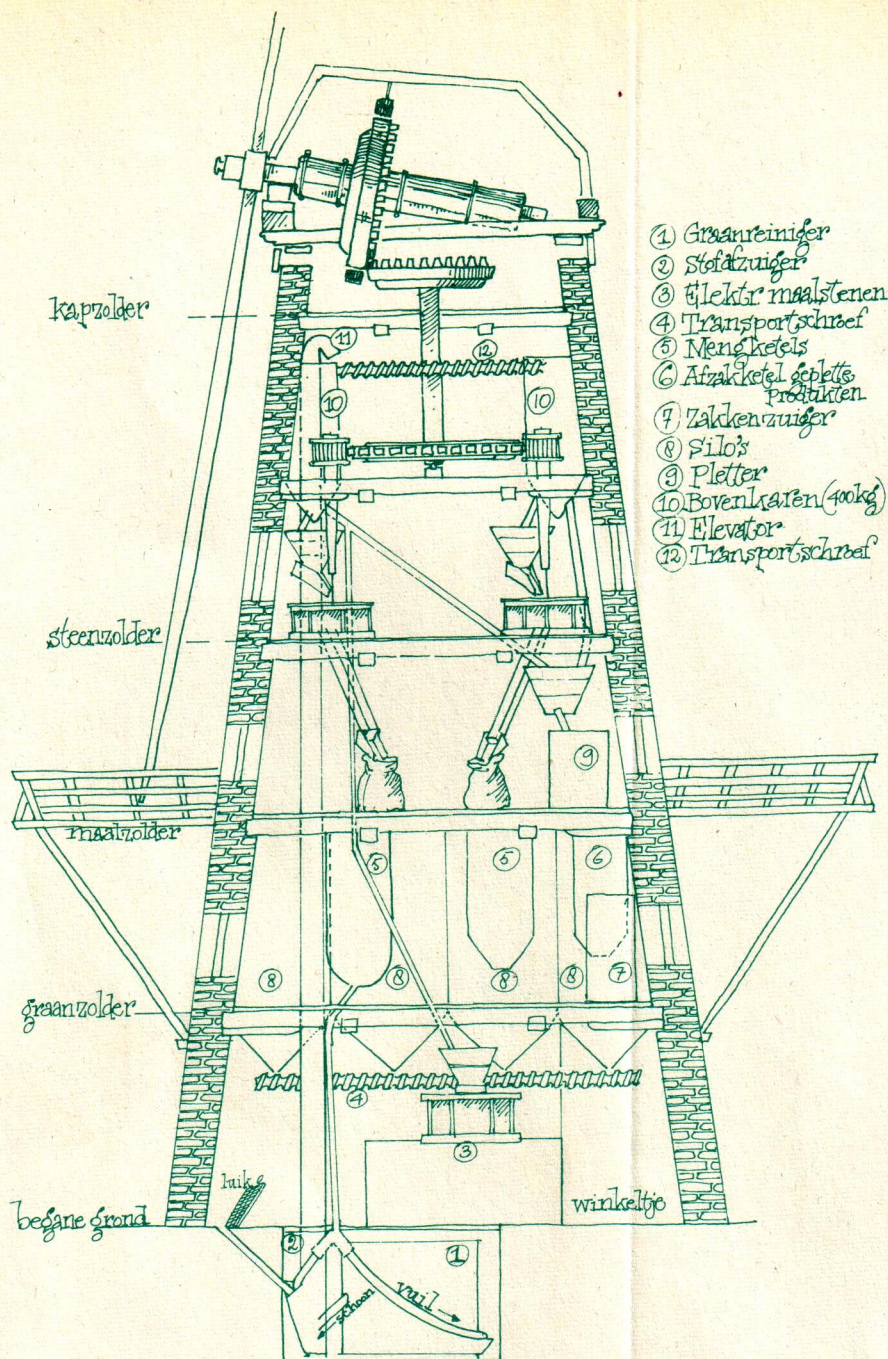
noodzaak in Hans Dobbe's molen. Want je kunt maar anderhalve zak malen en dan is de kaar leeg. Nu haalt de elevator voor elk van de twee bovenkaren 400 kilo graan omhoog en kun je een eindje vooruit. Als de kaar leeg is gaat er een belletje, ingenieus opgehangen door de molenaar, die niet altijd aandacht genoeg heeft om in het kijkglas te zien of zijn voorraad al opdraakt.

De jacobsladder wordt bekroond met twee boven elkaar gelegen kleppenkasten. De schematische tekening laat zien hoe het allemaal in zijn werk gaat. De kleppenkasten worden vanaf de maalzolder met een touwtje bediend. Via de eerste kleppenkast gaat niet alleen het graan naar de bovenkaar van een der twee maalstoelen op de steenzolder, maar kan het graan ook worden

doorgevoerd naar de pletter en naar de motorsteen. Via de tweede kleppenkast loopt graan naar het andere koppel stenen, waarmee gemalen wordt. Via de laatste, derde kleppenkast komt het graan in een dikke valpijp die voert naar de viervoudige silo, waarvan de bovenluiken zich op de maalzolder bevinden, die zijn neergezet op de graanzolder en uitmonden in trechterpunten op de begane grond.

Nieuwe pletter

Op de maalzolder vinden we twee maalbakken, die afkomen van de twee koppels kunststenen, waarvan de één doorgaans maalt en de ander breekt. Hier is ook de pletter die nieuw is op de molen en twee oude op elkaar gestapelde amandelpersjes vervangt. Hans is blij dat-ie die dingen kwijt is. Een

hels kabaal de hele dag en een capaciteit van 75 kilo per uur!

Op de maalzolder zit een reguleur die op beide steenkoppels kan werken, maar niet tegelijkertijd. Daarvoor moeten de riemen worden omgelegd.

Op de graanzolder zijn de silokasten (goed voor 28 ton) getimmerd. We treffen er een kleine graanmengketel, een met hout bedekte mengketel en een afzakketel voor geplette producten. Verder een mooie houten bloembuil en tenslotte een zakkenzuiger.

De vier silokasten monden op parterre niveau uit in trechters, waaronder een schroef zit. Via de schroef wordt het graan naar de kelder getransporteerd, naar de elevator of naar de reiniger (die Hans van de Witte Molen heeft overgenomen). Hiertoe zit er net onder de vloer van de begane grond een klepenkast.

Direkt achter de deur zit het gat waarin de bulkwagen het graan kan storten dat door middel van de jacobsladder omhoog wordt gevoerd en gebracht, waar de molenaar het hebben wil.

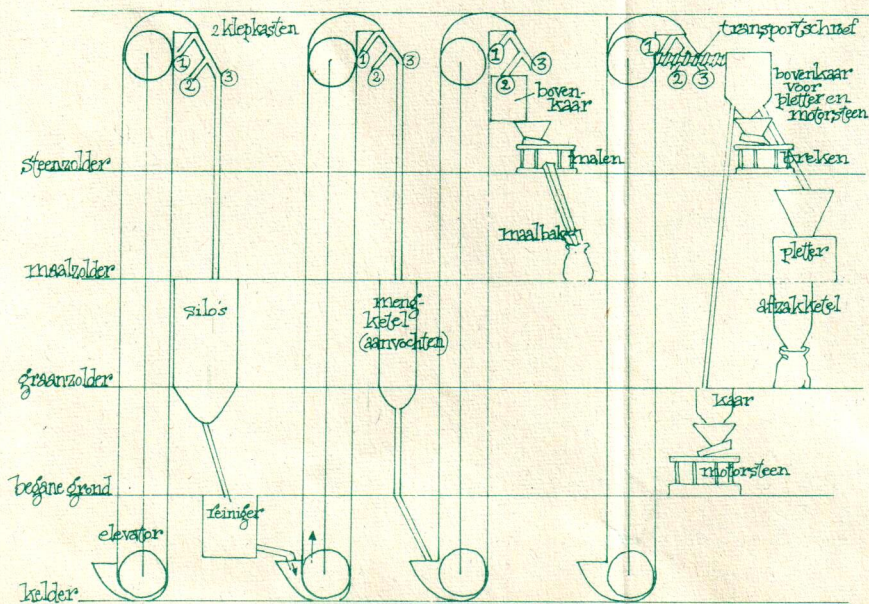
Molenaarschool

Op de begane grond staat verder de motorsteen. Deze maalstoel komt van de Wageningse molenaarschool. Het koppel blauwe stenen dat er in zit heeft lange jaren in de kleigrond gelegen. Met deze stenen zijn de kursussen gegeven, waarmee de heer Hartgerink dit jaar is gestopt. Bijna 200 kursisten zijn op 'De Vlijt' in de praktijk bijgespijkerd. Nu is dat afgelopen en zijn besprekingen gaande om de opleiding elders voort te zetten. Het Gilde van Vrijwillige Molenaars trekt zich die taak aan. Hans Dobbe vindt echter dat ook het Amb. Korenmolenaarsgilde, als club van vakmolenaars, bij zo'n opleiding betrokken zou moeten zijn.

Het zou een gemiste kans betekenen als zij, die bij uitstek weten hoe er gemalen moet worden, aan de kant blijven staan bij het overdragen van de hoofdlijnen van hun kennis op geïnteresseerde liefhebbers.

Wat nog? De molen 'De Vlijt' heeft een oud-Hollands gevucht van 22,5 meter. Op de staart zit een lier. Volgens molenaar Dobbe heeft hij echter midden tussen de bebouwing een ander wijk-systeem hard nodig. Hij hoopt dat daar in de toekomst nog iets van komt.

Als ik de Harnjesweg, de straat die door de molen van Hans Dobbe wordt gedomineerd, afrijd passeer ik het oude fabriekje van Rutgers, de molensteenmaker. De stenen waarmee Hans op de wind maakt komen uit dit bedrijfje. Of Wageningen ook een molenstad is!

'Monnikenmolen' van Krautwiller maakt graanproduktie van 300 biologische boeren

Eind mei toog een VW-busje volgeladen met vier bakkers (sters), drie molenaars van de Stichting "De Witte Molen" en ondergetekende om 6 uur 's morgens vanuit Nijmegen richting Elzas in Frankrijk. Doel van de tocht was de "Monnikenmolen", of de watermolen van Meckert in Krautwiller te bezoeken.

Deze oude watermolen, die een bezoek meer dan waard is, heeft naast zijn functie als meel- en stoomproducent tevens de functie van opslagbedrijf van biologisch en niet-biologisch graan. Die opslag is voor de molenaars van de Witte Molen van belang. Zij verwerken nl. elke maand vrachten van 25 ton biologisch zgn. Meckert-tarwe op molen "De Raaf" in Ravenstein en dit meel vindt zijn weg weer naar talloze bakkerijen, die er hun heerlijke producten van bakken. En omdat hier hun tarwe ligt opgeslagen gingen wij dit weekend er naar toe mét enkele van hun bakkers(sters).

Van boer naar konsument

In Frankrijk zijn ± 3300 biologische boeren. Deze boeren zijn aangesloten bij verschillende organisaties die de begeleiding, controle en afzet verzorgen. De grootste is Lemaire-Boucher (± 2000 boeren), dan volgt "Nature et Progrès" (± 400), dan "Paysan Biologiste" (± 400), "Pro Biosol" (200) en de kleinste Demeter, ook hier bekend als B.D.-producent.

De 300 boeren, waarvan Meckert de tarwe koopt, zijn vrijwel allen lid van Lemaire-Boucher. De lijst met namen van de boeren zorgt voor de waarborg dat de tarwe zeker biologisch verbouwd wordt. In Frankrijk is vanuit de organisatie hierop controle. Enige jaren geleden werden de partijen gescheiden ontvangen en kon precies worden verteld van welke boer een partij kwam. Dat is niet meer mogelijk. De tarwe wordt na elkaar in de grote silo's gestort. De kwaliteit is over het algemeen goed. Echter zijn verschillen door deze gelaagdheid mogelijk.

De Nederlandse importeur Locust, die de biologische granen inkoopt, waarborgt via bezoeken van een konsulent

aan de boerenbedrijven, die leveren, ook nog de biologische kwaliteit. Van dhr. Meckert vernamen we dat er ca. 1400 molenaarsbedrijven in Frankrijk de meelproduktie voor de bakkerijen voor hun rekening nemen. De meesten met een omzet van 100 tot 200 ton. In totaal zijn er in Frankrijk 14 zgn. biologische molens, waarvan 7 watermolens en 7 elektrisch gedreven molens. Windmolens worden in Frankrijk, dagelijks werkend zoals bij ons, niet eens genoemd.

De geschiedenis van "de Monnikenmolen"

De "Monnikenmolen", de molen van Meckert, heeft een geschiedenis, die ik de lezers niet wil onthouden. De legende wil dat de molen voor het eerst gebouwd werd in de 9e eeuw door Graaf von Zornbach (de Zorn is het riviertje waaraan de molen ligt), die hiermee duidelijk tegen de zin van zijn vrouw handelde. De eerste pachter, een molenaarsgezel uit Schwindtatzheim, werd al in de eerste nacht op een geheimzinnige wijze gewurgd. Er leek een vloek op de molen te rusten, daar alle pachters eenzelfde lot ondergingen! Het spreekt vanzelf dat het de

Graaf niet meer lukte een geschikte pachter te vinden voor de molen, ondanks hoge beloningen om de moordenaar op te sporen.

Op een goede dag meldde zich een monnik bij de Graaf. Deze was molenaarsgezel geweest in zijn jeugd en wilde graag de molen pachten. De Graaf weigerde dit, doch stond uiteindelijk toe, dat de monnik één nacht in de molen doorbracht. De monnik verlangde niets anders dan wat brood, melk, kaas en een kleine bijl. (Zie het wapen van de molen: een rijen en een bijl).

Eenmaal in de molen at hij wat en plaatste het restje melk op de grond.

Bij de klok van middernacht werd plotseling de deur opengegooid en stormden er vier katten naar binnen: drie kleine ontfermden zich over de melk, maar één grote, gemene kat vloog de monnik direkt naar de hals. Deze was echter op zijn hoede en sloeg met zijn bijl de voorpoot van het dier af. Hierop vluchtte de kat onder een schelle gil en een doffe donderslag weg: voor de monnik lag nu een vrouwenhand met mooie ring. De Graaf toonde zich de volgende ochtend erg verbaasd, te meer daar hij de ring herkende. Hij keerde ijlings terug naar zijn slot, waar

hij zijn vrouw wenste te spreken. Deze wilde hem echter niet ontvangen, daar zij ernstig ziek was. Deze afwijzing negerend zocht hij de Gravin op in haar ziekenkamer en greep haar linkerarm... die de hand miste. Binnen een week belandde ze op de brandstapel en werd als heks verbrand.

Funkties van de molen

In 1177 wordt melding gemaakt dat de molen nauw verbonden was met de grote kloosterboederij "Klosterhof Baumgarten" eigendom van de Cisterciënserorde. De molen maalde toen graan voor de broeders en was daarnaast tevens boerengemaal. Ook was er de inkomstenbron van het heffen van bruggeld voor elke voorbijganger die de rivier de Zorn overwilde. De molen moet volgens overlevering ook de functie van gipsmolen hebben gehad.

Zes walsenstoelen

De molen gebruikt een verval van 1 1/2 m., die de turbine aandrijft. Ca. 50 jaar geleden zijn de waterraderen verwijderd. De turbine drijft via drijfassen en riemen de zes walsenstoelen aan, die voor de bloemfabrikage zorgen. Tevens de reeks plansichters, die het meel zeven. De capaciteit van deze bloemfabrikage bedraagt 24 ton per dag. De turbine drijft verder een dynamo aan, die genoeg elektriciteit levert om de molen met al het drijfwerk en hulpapparatuur in bedrijf te houden. Speciaal in de wintermaanden wordt elektriciteit "overgehouden" en aan het lichtnet geleverd. Volgens dhr. Meckert is dit gemiddeld 300.000 KWuur per jaar. Dit à 20 centime, hetgeen toch 60.000 Fr. oplevert. De turbine draait continu. Eigenaardig was dat de opbrengst momenteel laag was, hoewel de waterstand zeer hoog. In het weekend van ons bezoek dreven in nabijgelegen Moesel de caravans in het water. Reden is, dat er bij hoog water minder verval is bij de molen.

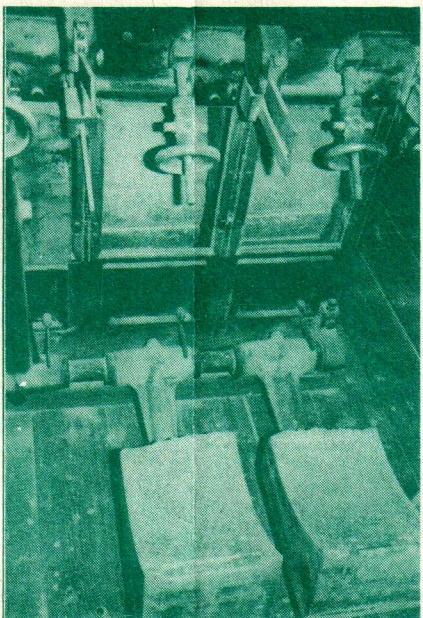
... En verticale stenen

Behalve met walsenstoelen maalt Meckert ook met stenen. Zeer bijzonder en nooit gezien. De zgn. Soddermolen: Zes vertikaal draaiende stenen om een as. Deze stenen hebben een recht scherpel en het steenmateriaal is kwarts. Tegen de vertikale looper wordt een steensegment gedrukt, dat dezelfde ronding heeft als de looper (vertikaal draaiende steen) en die helemaal glad is. Met een handwielje kan de maaldruk van het onderaan scharnierende segment worden ingesteld. (Zie foto). De Soddermolen is al 40-50

jaar oud; de stenen zijn nog nooit vervangen en hoeven volgens Meckert ook zelden gescherpt te worden. Deze zes-delige molen kan zeer bloemig meel geven. De capaciteit is dientengevolge relatief laag, nl. 500 kg p/u. Bovenin de vier verdiepingen tellende molen, waarmaar we met een ruime lift worden vervoerd, bevindt zich een reiniger, die zeer nauwkeurig schoont en o.a. stenen leest. Het graan is dan al voorgereinigd als het hier overheen gaat. Van de afnemers waren klachten gekomen over stenen in het graan, met als gevolg dat dhr. Meckert voor deze grote investering heeft gezorgd. Door een grote hoeveelheid ronde trilzeven bestaat de mogelijkheid om het moederkoren te scheiden van de tarwe. Per kg. moederkoren wordt meer dan f 100,— betaald. De farmaceutische industrie gebruikt deze giftige grondstof, waaraan in vroeger tijd mensen stierven, als er teveel in het graan zat. Vanuit de graansilo's naast de molen wordt met de elevator het graan helemaal naar boven gedraaid. Hier zagen we nog iets bijzonders: nl. het aanvochten van graan d.m.v. een transportschroef. Een ronddraaiende schijf met een aantal bekertjes, die zich in een bak water volscheppen. Het water loopt via een bakje en een leiding in de draaiende schroef (zie foto). Als je minder water wilt, draai je gewoon een of meer bekertjes de andere kant op, die dan niet worden gevuld. Enige meters lengte draaiende schroef zorgt al voor voldoende vermenging. Een snelle en weinig ruimte vragende manier om graan te bevochten.

De molen als opslagbedrijf

Naast de molen liggen vijf grote ronde

metalen silo's voor tarwe en rogge. Hiervoor ligt een moderne weegbrug. Om de temperatuur en de vochtigheid beter in de hand te houden heeft Meckert nog een zestal 300-tons silo's laten bouwen, waarin graanbroei niet kan voorkomen. Met behulp van een computer worden tal van meetpunten voortdurend automatisch gecontroleerd en wordt voor een juiste beluchting gezorgd op die plaats waar dat nodig is.

Op een paneel met drukknoppen kan men op elke plaats in alles zes nieuwe silo's de temperatuur constateren met als gevolg dat wat dat betreft met de tarwe niets mis kan gaan. De omzet van het opslaggedeelte bedraagt 2000 ton per jaar, waarvan ± 600 ton biologische tarwe.

De familie Meckert-Diemer

Sinds 1972 is de molen eigendom van Meckert en zijn vrouw Meckert-Diemer. Voordien van de familie Diemer. Jaren werd gewerkt met slechts één full-time kracht, naast Meckert en zijn vrouw, die tevens voor de boekhouding zorg draagt. Momenteel zijn er twee vaste krachten bijgekomen, omdat het werk méér wordt. Mevrouw Meckert drijft ook nog een kleine winkel van meel en andere biologische producten. De familie Meckert verwelkomde ons in de mooie kamer met wijn en lekkere hapjes. Zaterdagavond wachtte men ons op na een wandeling en trakteerde ons in het dorpsrestaurant op een streekspecialiteit, ongedesemde platte koek met kaas, ei en knoflook. Iedereen at dit als enige gerecht en natuurlijk veel rode wijn! 's Morgens na een heerlijk ontbijt bezochten we nog een keer de molen. Het bezoek had indruk op ons gemaakt, zeker door de grote gastvrijheid en ontvangst, waarvan we mochten genieten.

Hans Dobbe

Er heeft zich als deelnemer in de categorie leerling een nieuweling aangemeld. Het is de heer A.A.M. Keijmel in Utrecht, die werkt op de korenmolen Rijn en Zon in de Domstad.

SAMEN GRAAN INKOPEN KOMT BINNEN BEREIK

Achttien deelnemende molenaars hebben positief gereageerd op de vraag van onze werkgroep 'Kwaliteitscontrole en Graaninkoop' of er interesse is onder de vakmolenaars om tot gezamenlijke inkoop van tarwe te komen. Een hoopgevend aantal, omdat we niet gewend zijn veel bijval te krijgen op onze vragen.

Gezien het aantal dat belangstelling heeft zou het gaan om een geschatte hoeveelheid van 3000 ton per jaar. Met de betreffende graanhandel is men nu in gesprek. In september, na de nieuwe oogst, kunnen de belangstellenden prijzen en kondities tegemoet zien. Pas daarna kunnen we dan de definitieve balans opmaken van wie meedoen.

De voordelen van deze duidelijke aktie van het Amb. Korenmolenaarsgilde moet men niet in de eerste plaats zoeken in de prijs. Die zal waarschijnlijk niet noemenswaardig verschillen. Wél belangrijk is een goeie service en vooral een homogene en konstante kwaliteit. Die zal betekenen dat men van een konstant goed eiwitgehalte zal kunnen uitgaan, hetgeen een betere bakaard

betekent en daarom de afnemers van ons meel tot (nog meer) tevreden klanten zal maken. Langs die weg zal het voordeel toch ook in onze portemonnee te merken zijn.

Een ander pluspunt is dat individuele keuringen overbodig worden.

Met nadruk stelt de werkgroep dat deze aktiviteit van onze klub pas echt zinnig is, als er géén of zeer weinig molenaars in dit stadium afhaken. En meer aanmeldingen zou nog beter zijn natuurlijk.

Nog een keuringsronde

Wat de keuringen betreft moet opgemerkt dat de voorgestelde graankeuring (in plaats van meelkeuring) mede afhankelijk wordt van de gezamenlijke graaninkoop. Er moet nog veel worden onderzocht, maar als alles doorgaat gaan volgend jaar de graankeuringen van start.

Dit jaar komt nog een meelkeuringsronde, in oktober. Die is voor deelnemers met een omzet hoger dan een ton verplicht. Zij die daaronder zitten kunnen zich vrijwillig voor deze ronde aanmelden.

Voor meelzakken
en zakband
naar

Van Randeraad's Zakkenhandel

Zuidzijde 118a
2411 RW BODEGRAVEN
Telefoon (01726) 16139
's Avonds na 18.00 uur:
telefoon (03488) 614

Graan- dagen

De Stichting Nederlands Graan-Centrum is doende een serie tweedaagse kursussen te organiseren voor mensen die bij de afzet en verwerking van granen zijn betrokken. De inschrijvingstermijn voor de eerste twee, op 6 en 7 oktober in Groningen en op 24 en 25 november in Bruinisse, is al verstreken, maar als er voldoende belangstelling is kunnen ook in de periode februari/maart 1984 dergelijke graandagen in Noord-Holland en in Brabant of Limburg worden gehouden.

De NGC heeft in 1967 en 1968 al eens van deze kursussen gehouden.

Tijdens de graandagen zullen inleidingen worden gegeven over het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de kwaliteitsaspecten van inlandse tarwe, technische aspecten voortvloeiend uit EEG-regelingen en opslag van granen. Ook behoren er verschillende demonstraties toe.

Wie interesse heeft kan het Ned. Graan-Centrum in Wageningen (08370-13600) van die belangstelling laten blijken. De kosten bedragen 275 gulden per deelnemer alles inclusief. Wie niet blijft overnachten is 100 gld. goedkoper uit.

Solide levering en reparatie van
zeven en builramen

Alle soorten GAAS in ZIJDE,
METAAL en KUNSTSTOF

Kompleet geconfectioneerde
BUILKLEDEN

Sinds 1867

KABEL-ZAANDAM B.V.

Postbus 130 - 1500 EC Zaandam
Noorder IJ- en Zeeweg 15
Tel. 075 - 174151

Dankzij de verheugend grote medewerking van anderen - een prachtstuk van Hans Dobbe bijvoorbeeld! - is er in dit nummer geen plaats voor het afrondende artikel over 'De nieuwe scherpte van 1912'. Daar is overigens nogal wat kommentaar op gekomen. Met name de heer Schraven vindt het maar een gebrekkig stuk. Volgende maal laten we ook hem aan het woord.